Ա. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 70 — ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ 26 ՄԱՐՏ 1884 (Ն. Տ.) 7 ԱՊՐԻԼ — 11 ՃԷՄԱԶԻԼ ԱԽԸՐ 1301

ԳԱՅՄԱՆ

Ծանուցման տողը մէկ անգամի համար 3 դուրուշ, երկու անգամի համար 2 դուրուշ է. առելի անգամներու համար զատ սակարկութիւն կըլլայ:

Օրագրոյս վերաբերեալ Նամակ կամ որ եւ իցէ գրութիւն պէտք է ուղղել՝

«Առ խմբագրութիւն ԱՐԵՒԵԼՔ օրագրի»

ԽՄԲԱԳՐԱՏՈՒՆ Ղալաթիա, Իզմիրլի օղլու խան, թ. 19.

Իսկ զաւառներէն հետեւեալ հասցէին՝

درغلیه ده غلطه ده ۱۹ نمره جانده اوغلی ازمیرلی

سنه‌ده اداره‌سی غزته {ՀԱՅԱՐԻ}

40 ՓԱՐԱ

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԳԻՐ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԱԶԳԱՅԻՆ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Պօլսոյ համար	Տարեկան դրամական	արժէք	200
« «	Վեցամսեայ «	«	100
« «	Եռամսեայ «	«	50
« «	Ամսական «	«	20
« «	Հատուն «	«	1
Գաւառաց համար	Տարեկան «	«	240
« «	Վեցամսեայ «	«	120
« «	Եռամսեայ «	«	60
Օտար երկիրներ	Տարեկան Ֆրանք		56
» «	Վեցամսեայ «		28

Դուրս դրկուած լրագրաց համբուն ծախքը խմբագրութեան վրայ է:

40 ՓԱՐԱ

Յառաջիկայ Զատիկան Տօնի առթիւ հրատարակելի մասնաւոր Յաւելուած մը կը պատրաստուի «Արեւելք»ի Խմբագրութեան կողմանէ:

Կ. ՊՈԼԻՍ
ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ 26 ՄԱՐՏ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ՌՈՒՍԻԱ ԵՒ ԵՒՐՈՊԱ

Պրեւսելի Նոր լրագիրն իւր վերջին թիւերու մէջ նորէն կը խօսի Եւրոպական տէրութեանց ընդհանուր դէսպանութեան վրայ: Կը հաստատուի այն կարծիքը թէ Ռուսիա լրջապէս մտադիր է տէրութեանց ներկայել առաջարկ մը, որպէս դրդեցուցիչը ցարդ երեւակայական կը համարուէր: Պէրլինէն կը գրեն թէ Գերմանիա բանակցիլ սկսեր է մեծ տէրութեանց հետ, և անոնցմէ ոմանց աջակցութիւն արդէն ստացեր է: Գերմանիա, Աւստրոյ-Հունգարիա, Իտալիա և մանաւանդ Անգլիա չատ արամադիր կը թուին զինուորական պատրաստ այժէրն ու ծախքերը նուազեցնելու: Բայց Ֆրանսայի նախարարապետ Պ. Ժիւլ Ֆէրրի չհաւանիր այս գաղափարին, և այս պարագայ զարմանք կը պատճառէ երեր ի Պէրլին, որովհետեւ, Նոր խօսքին նայելով, դեռ անցեալ տարի, Պէրլինի ֆրանսական դեսպանն ինք Պիզմարք էշխանին խօսեր է զէնքնկեցութեան մը հնարաւորութեան վրայ: Ռուսոյ-Գերմանական բարեհամութեան վերահաստատման մէջ, զէնքնկեցութեան խնդիրը կարեւոր դեր մը խաղացեր է, և Օրլոֆ էշխանն այս մասին խօսեր է թէ՝ Պ. Ժիւլ Ֆէրրի և թէ՝ Հանրապետութեան նախագահ Պ. Ժիւլ Կրէվիի: Բայց ճիշդ այն պատճառաւ թէ, զէնքնկեցութեան խնդիրը Ռուսոյ-Գերմանական մերձեցման մէջ դեր մը կատարած է, Ֆրանսա կասկածոտ աչքով կը նայի դէպի, և Պ. Ֆէրրի, որոշման մը յանդելէ առաջ, սպասել կը թուի որ իրայ վիճակն և այդ մերձեցման հետեւանքները լաւագոյնս պարզուին: Միւս կողմէ, Նեգոյնս պարզուին: Միւս կողմէ, զլխաւորով վրայ հորիզոնը սեւ ամպերով պատած կը մնայ, մինչդեռ զէնքնկեցութեան գաղափարն, եթէ երբէք յաջողի, կատարեալ խաղաղութեան և մտոյ հանդարտութեան պահու մէջ միայն յաջողելու հաւանականութիւն կունայ ընծայել:

* * *

Ռուս լրագիրք հրատարակեցին հանգուցեալ Ֆատէյեվ զօրավարին յետ մահուան գտնուած մէկ գրութիւնն, որ Կաւկասոյ և Ռուսական Ասիոյ Մոսքովեան աշխարհավարութեան վրայ կը խօսի: Հայ ազգին վրայ խօսելով, Ֆատէյեվ զօրավարն երեւան կը հանէր այդ ժողովրդեան կարծեցեալ տարաբաժանումն, որ՝ իւր կարծեօք՝ ցիրուցան եղած է Թաթար մահմետականներու հոծ ժողովրդի մը մէջ:

Ռուսական Նովոյէ լրագիրը կը հերքէ հանգուցեալ զօրավարին այս տեսութիւնն, և թիւերու վրայ կը հիմնէ իւր առարկութիւն: Հայք անոնցմէ փոքրամասնութիւն կը կազմեն Թրանսկաւկասոյ (Կաւկասեան լեռանց այս կողմն) երեք մահմետական կառավարչութեանց միայն մէկուն մէջ, որ է՝ Պաքուի կառավարչութիւնը կամ նահանգը: Բայց անդ եւս, Իրանեան ցեղին պատկանող իրենց ցեղակիցներուն հետ, Հայք ժողովրդեան 100ին 30ը կը կազմեն: Իսկ բուն Հայք ի Պաքու 27,000 հոգիէ աւելի չեն: Եղիզաւէթբոլի (Գանձակ) նահանգին մէջ, Հայք են 193,742 հոգի, (ժողովրդեան 100ին 34ը,) իսկ Երեւանի նահանգին մէջ, 298,762 հոգի, այսինքն բնակչաց 100 ին 55ը: Տիֆլիսի նահանգին մէջ, Հայք և իրենց ցեղակիցք կը կազմեն բնակչաց մօտ մէկ երրորդ մասն (215,000 հոգի), մինչդեռ Վրացիք են 313,000 հոգի, (բնակչաց 100 ին 47ը): Տիֆլիս քաղաքին մէջ Հայք կը տիրեն. զի բնակչաց 100 ին 36ն են. անոնցմէ յետոյ կուգան Ռուսք, 100 ին 29, և ասոնցմէ յետոյ Վրացիք, որք իրենց նախկին մայրաքաղաքին արդի բնակչաց 100 ին 21ը միայն կը կազմեն:

Կաւկասոյ ամբողջ Հայ ժողովրդեան թիւն է 721,243 հոգի, և Իրանեան ցեղին պատկանող իրենց ցեղակցաց հետ են 1,008,901 հոգի: Իսկ Վրացիք ի Կաւկասիա՝ են 700,868 հոգի: Կը հետեւի թէ Հայք առաջին դիրքը կը բռնեն երկրին Քրիստոնէից մէջ: Բայց պէտք է գիտնալ թէ, մինչդեռ Կաւկասոյ Վրացի ժողովրդեան թիւը նոյն ազգութեան բոլոր անդամց թիւը կը ներկայացնէ, Կաւկասոյ Հայոց թիւը նոյն ազգութեան մէկ մասին միայն թիւն է, որովհետեւ Հայք կը բնակին նաեւ ի Պարսիս և ի Կարս, թողլով թէ հոծ բազմութիւն մ'են ռուսական սահմանագլխին Օսմանեան կողմը: Կրօնի տեսակէտով ի Թրանսկաւկասիա Քրիստոնեայք Մահմետականներէն աւելի են. Քրիստոնէից թիւն է 1,757,375 հոգի և Մահմետականաց թիւն՝ 1,712,229 հոգի, որոց 736,968 են Շիի և 975,261 են Սիւնի: Ռուսոյց հպատակ Հայոց ստուար մեծամասնութիւնը Լուսաւորչական է, և 12,362 Կաթոլիկ միայն կայ նոցա մէջ:

* * *

Աթէնքի վերջին լրագրաց մէջ կը կարդանք թէ, հելլենական կառավարութիւնն, ուզելով բարեհամական սերտ առնչութիւններ հաստատել Հապէշաստանի Յովհաննէս Թագաւորին հետ, որ հելլենական ազգին վրայ մեծ համակրութիւն ցուցած էր վերջերս, նախընթաց ուրբաթ օրը Հապէշաստան իրրեւ պատուիրակ ղրկեր է Պ. Տ. Մեճաքի, հելլենական հիւպատոս Յալպանիա, Թանկգին պարգեւներ և Դէորդ Թագաւորին մէջ ինքնագիր նամակներ յանձնելով նմա: Պ. Մեճաքի Յովհաննէս Թագաւորին իրրեւ վաղեմի բարեկամ, շատ սիրելի էր Նորին Հապէշական Վեհափառութեան: Ըստ այլոց, Պ. Մեճաքիի այս ուղեւորութիւնն անգլիական կառավարութեան խնդրանքօք եղած է, որ մտադիր է յօդուտ իւր գործածել այն ազդեցութիւն զոր Պ. Մեճաքի ունի Հապէշաստանի Թագաւորին վրայ:

* * *

Հեռեւեալ հեռագրերը կը դրատնեն Աթէնքի լրագրաց մէջ, զորս բերու վերջին թղթաբեր շրջեանն, և որք կը հաստատեն մեր շաբաթ առաւօտեան Քաղաքական յօդուածին պարունակած տեղեկութիւնները.

Բարիզ, 29 մարտ. (Հաւաքի գործակալութիւն.) Սուաքինի անգլիական աղբիւրէ առնուած հեռագրեր կը հաստատեն թէ քանի մը Եէյլեր հնազանդեցան և ապստամբութիւն խոստացան Անգլիացւոց:— Ուրիշ հեռագրեր կը հաւատան թէ Կրահամ զօրավարին նահանջումը կը բաղարէ ապստամբներն, և զօրավարին ձեռնարկութիւնն ի դերեւ ելած ցոյց կուտան:

Գահիրէ, 31 մարտ. (Ռէյտրէր). Կորտոն փաշայ, տեսնելով թէ ապստամբք կը պաշարեն և չափազանց կը նեղեն զնարդում, որոյ էն դուրս ելան՝ ջրկայարերը մարդերու իւրքանչիւր, եղիպտացիներէ բաղկացեալ, ի փախուստ դարձաւ: 300 զինուորք, ապաստամբաց կողմէ պաշարուելով, ապանեցան: Ապստամբաց կորուստներն անչնչան են: Կորտոն փաշա պարտուորեցաւ Խարդում վերադառնալ, որ երկիւղալից վիճակի մէջ է:

Գահիրէ, 31 մարտ. (Հաւ.). Խարդումի պահպանող զօրքն, ընդ հրամանաւ Կորտոն փաշայի, քաղաքէն դուրս ելաւ մարտ 16ին, և ապստամբաց վրայ յարձակեցաւ: Եղիպտացի զօրքերը վախցան, և իրենց թեղանօթաց հետ նաեւ 200 մեռեալ թողլով, փախան: Բանակին մնացեալ մասը Խարդում մտաւ: Սուտանի երկու փաշայք մասնութիւն ըրած լինելով, զլխատեցան Կորտոն փաշայի հրամանաւ:

Գահիրէ, 1 ապրիլ. (Հաւ.) Խարդումէն եկած լուրեր կը ծանուցանեն թէ, Սայիտ և Հասան փաշայք, ինչպէս նաեւ քանի երեք եղիպտացի սպայք, պատճառեցան են այն երկիւղին որ եղիպտացի զօրաց փախստեան պատճառ եղաւ: Այս սպայներէ 17 հոգիք հրացանի բռնուեցան:— Մէհտիին կողմէ երկու մարդիկ Կորտոն փաշայի քով եկան, և սուրերնին մերկացնելով ծանուցին նմա թէ Մէհտին չընդունիր Քորտոֆանի Էմիր անուանումն, և յորդորեցին զԿորտոն որ իսլամական կրօնն ընդունի:

Լոնտոն, 31 մարտ. (Ռէյտրէր.) Աբթաշը ուղղեալ հեռագիր մը լսելի կը հաստատէ Կորտոն փաշային ի Խարդում պարտութիւնն, որ հետեւանք եղած է եղիպտացի երկու բարձրատիճան սպայից մատնութեան: Կրսուի թէ երկու եղիպտական վաշտեր պահպանն պիտի կարգուին Սուաքինի, անգլիացի սպայից հրամանատարութեամբ, և անգլիական մարտանաւ մը մնատպէս պիտի կենայ Սուաքինի նաւահանգստին մէջ:

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Եանեայի հրամանատար Էմին փաշայի պատուանշանը երկրորդ աստիճան Օսմանիէյէ բարձրացաւ:

Ռուսական դեսպան Պ. Նէլիտօֆ շաբաթ օրը Բ. Դուռն երթալով արտաքին գործոց նախարարին հետ տեսնուեցաւ: Կկարծուի թէ այս տեսակցութեան նիւթ եղած է մաքսային սակագնոց խնդիրն:

Երկէկ խումբ մը մահմետական գաղթականք մայրաքաղաքս եկան Վարնայի շրջանէն:

Նիկոմիդիոյ կառավարիչ Սկրբէթ էֆէնտի դարձաւ ի պաշտօնատեղին:

Նաւահանգստաց վերատեսուչ Թիւնը իրր 20 խարխսանիչ շինել կուտայ, Հարէմ-իսքէլէսի և Սալճագի առջեւնները զետեղելու, և այն կողմերը խարխսող վաճառական նաւերէն տուրք առնելու համար: Վերատեսչութիւնը միանգամայն փոքրիկ պաշտօնատուն մը շինել կուտայ ի Հարէմ-իսքէլէսի:

Վեհ. Սուլթանն իւր թիկնապահներէն Տրիկալաբի փաշան, Արեւելեան Բուսելիի Ոստիկանութեան եւ քաղաքապահ զօրաց հրամանատար անուանեց, իրր յաջորդ Եղրէքբեր զօրավարին որ երկու ամսէ հետէ հրաժարական տուած էր: Կայսերական հրամանագիրն Բ. Դրան և Սադրաբազամի Դրան հաղորդուելով, ծանուցուեցաւ Տրիկալաբի փաշային, թէ կարելի եղածին չափ շուտով իւր պաշտօնատեղին պիտի երթայ:

Բ. Դուռն հաստատութիւն յայտնեց Պ. Եանքօ Կերօֆի Կ. Պոլսոյ Պուլկարական գործակատար անուանման:

Մէնդէրէս կ'ըսէ թէ, Տրապիզոնի կուսակալին, հայ և յոյն հասարակութեանց գլխաւորաց, վարչական ժողովոյ և այլ պաշտօնատարաց առաջարկութեամբ առ Մեծ Եպարգան ուղղեալ հանրագիր մը հասած է, որ շնորհակալութիւն կը յայտնէ այն իմաստուն կարգադրութեան համար զոր նախարարապետն որոշեց, տասանորդի տրոց յատելմամբ գանգատակութեան գործին նոր մշակում տալու համար:

Տպարանաց և գրատանց քննիչ Վարդիրեանց էֆ. ներքին գործոց նախարարութեան կողմէ հեռագրաբաշխ կոչուած լինելով, ուրբաթ երեկոյ մայրաքաղաքս վերադարձաւ Իզմիրէն:

Անցեալ չորեքշաբթի, Բրեսէ Ժէնէրալ Օշոմա Պանքայի բաժնետերոց ընդհանուր ժողովը գումարեցաւ, նախագահութեամբ Պ. Թուպինի: Ժողովի մէջ այլոց ընդունեց մէնմի բաժնեգնոյ վրայ 30ական դրուշ շահաբաժին մը տալու առաջարկն: Այս շահաբաժին, աւելնալով յունվարի մէջ վճարուած 25ական դրուշին վրայ, արժեթղթոց արդի գնով տարեկան % 8 հասոյթ մը կը նշանակէ: Նոյնպէս հինգշաբթի օրը տեղի ունեցաւ Սուլթանիէ Օրֆան որ շանթի պէս վազէ դրամատան ընդհանուր ժողովն: Ներկայ էին 70 բաժնետերաբ, որք 20,032 բաժնեթուղթ կը ներկայէին: Վարչական ժողովոյ տեղեկագրէն տեսնուեցաւ որ անցեալ տարւոյ մէջ այս հաստատութեան փոխանակութեան գումարն եղած է 5,713,240 Օսմ. ոսկի, այսինքն 30,332,453 ֆրանք: Ներկայք գոհութիւն յայտնեցին ներկայ պարագայից մէջ այսչափ գործ կատարուած լինելուն համար:

Թարգմ. լրագրոյն Կ. Պոլսոյ թղթակիցը կը հերքէ այն զրոյց թէ լորտ Ռիչարդ Բ. Դրան բողոքեր է ձիտտէի կառավարչին դէմ, որ Սուաքինի անգլիացի հիւանդաց և վիրաւորելոց համար Արաբական եղերքէն թարմ միս և բանջարեղէն տանողները կ'արգիլէ: Թղթակիցը կը յարէ թէ լորտ Տրքիրն այսպիսի ծանուցագիր մը չէ գրած, այլ մասնաւոր նամակ մը միայն գրած է Արտաքին գործոց նախարարին, որով կը խնդրէ որ վերոյիշեալ եղերութեան վրայ Վեհ. Սուլթանին ուշադրութիւնն հրաւիրուի: Եթէ պաշտօնական բողոք մը լինէր, ձիտտէի կառավարիչը դիւրաւ կրնար ինքզինք արդարացնել, յիշեցնելով թէ իրեն տրուած հրահանգաց համեմատ միայն շարժած է: Բ. Դուռն հրաման գրկած էր կառավարչին, որ ցորչափ ապստամբութիւնը տեւէ ի Սուտան, Հիճազի և Կարմիր ծովուն եգիպտական եղերաց միջեւ ամեն հաղորդակցութիւն խըստիւ արգիլուի:

Թէրճէմանը-Հագիգաթ Կայսերական կառավարութեան ուշադրութեան արժանի կը համարի Ատանայի նահանգին վարչական վիճակն, ծանուցանելով թէ առ ինքն ուղղեալ թէ՝ ճատագովական և թէ՝ ամբաստանական գրեր կան, և ճատագովելի նշանաւոր գործեր գրուած չեն, սակայն ամբաստանութեան գրոյն մէջ ծանր կէտեր կը գտնուին:

Թաթավլայի, Ֆէրլի գիւղի, Բանկալթիի և Տորսայ-տէրէսիի ժողովրդեան կողմանէ Թէրէէանը-Հաֆէզեան լրագրոյ միջոցաւ գոհունակութիւն կը յայտնուի Բերայի կառավարիչ Արիֆ պէյի պաշտօնավարութեան ընթացքին բաւականութեամբ:— Ես այդ մարդիկներին որոնում էի...

Թ.

ԹԻՂԱՆ ՁԱՐԹՆՈՒՄ Է

Միւս օրը առաւօտեան քաւոր Պետրոսը ասաց ինձ հետեւեալ խօսքերը:

— Մուրադ, ես տեսնում եմ, որ Աստուած մեզ հետ է. մեր գործը օրըստօրէ յաջողութիւն է խոստանում: Ես վաղուց որոնում էի այդ մարդիկներին, փրկչապէս բախտը մեզ հանդիպեցրեց նրանց: Նրանք խիստ համարձակ և ընդունակ մարդիկ են: Նրանց ձեռքով կարելի է միլիոններ դիզել: Դնանք և միանանք նրանց հետ, մենք սիրով կընդունվինք նրանց ընկերութեան մէջ:

Երեւում էր, խօսակցութեան առարկան խիստ մօտ էր քաւոր Պետրոսի սրտին, այդ պատճառով նա այնպէս երկար ձգեց իր ճառախօսութիւնը: Եւ ես, համոզված լինելով, որ նա ամեն բանի մէջ իմ բարին է ցանկանում, ընդունեցի նրա առաջարկութիւնը:

ՌԱՖՖԻ

(Շարունակելի)

ԹԷՐԹՕՆ ԱՐԵՒԵԼՔԻ

49

ԽԱԶԱԳՈՂԻ ՑԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆԸ

Բ.

ՓՐԻՈՒԹԵԱՆ ՀՐՇԵՏԱԿԸ

Նէնէն այնօր իր աչքով տեսել էր իմ ձեռքի ուժը: Նա չուտով համոզվեցաւ, որ ես կը կատարեմ իմ խոստմունքը: Երեւում էր, որ անբախտ աղջկայ մանուկ կուրծքի մէջ բորբոքվում էր խիստ դառն վրէժխնդրութիւն դէպի այդ չարագործները, և այդ պատճառով, երբ վերջին խոստմունքը լսեց, իսկոյն յօժարվեցաւ ինձ հետ գալու:

Լուսնեակը լուսաւորում էր հաղիւ նշմարվող շաւիղը, որ տանում էր դէպի աւազակների բնակարանը: Այդ լեռնային շաւիղը տեղ-տեղ կորում էր խոտութեամբ ածած խոտաչոյների մէջ և դարձեալ յայտնվում էր: Նէնէն գնում էր իմ մօտով և համարեա կպած էր իմ կողքին: Նա իմ այը բռնել էր իր փոքրիկ ձեռքի մէջ, և մի այնպիսի հոգատարութեամբ պահում էր, կարծես թէ, վախենում էր, չլցէ թէ թողնեմ նրան մենակ, դիշերային մթութեան մէջ, աւազակների բնակարանի մերձակայքում, իսկ ես փախչեմ:

Ծանկարծ նա կանգ առաց, և ընդհատելով մեր մէջ տիրող լռութիւնը, ասաց.

— Դու լաւ մարդ ես:

— Ի՞նչ գիտես:

— Եթէ դու չը լինեիր, այն աւազակը ինձ կը սպանէր:

— Այդ Աստուած ազատեց քեզ:

— Նա քեզ ուղարկեց, որ դու ինձ ազատես:

Այդ խօսքերի միջոցին նա իմ ձեռքը տարաւ և սեղմեց իր բորբոքված շրթունքի վրա: Դա նրա լուռ շնորհակալութեան նշանն էր: Բայց ո՞վ կարող էր նախագուշակել, որ այդ անմեղ աղջիկը, որ իր սրտի բոլոր ջերմութեամբ երախտամոլոյց էր լինում ինձ. որպէս իր կեանքի ազատչին, մի օր կը լիներ իմ փրկութեան հրեշտակը ...

— Ա՛խ, օ՞րքան յիմար եմ ես, խօսեց նա յանկարծ մտաբերելով,— ես մինչեւ հիմա չեմ հարցրել, թէ ինչպէս է քո անունը:

— Մուրադ:

— Մուրա՞դ, ի՞նչ գեղեցիկ անուն է, ինչպէս հեշտ արտասանվում է:

Մահուան երկիւղը այնքան տիրեր էր խեղճ աղջկայ սրտին, որ նա ամեն անգամ, երբ մտաբերում էր իր հետ կատարված անցքը, հարցնում էր:

— Մուրադ, դու ինձ չես սպանի, այդպէս չէ:

— Ես քեզ իմ հոգու պէս կը պահեմ:

Նա նայեց իմ երեսին և նրա աչքերը վառվեցան ուրախութեան բոցով: Նա գոհ էր. նա ապահով էր: Անտէր, անխնամ, թափառաշրջիկ, բախտի կամքին թողած որբիկը այժմ մի պաշտպան ունէր:

Անտառի խորքից նշմարվեցաւ ճըրագի աղօտ լոյս:

— Տե՛ս, այնտեղ են... ցոյց տուեց Նէնէն:

Շաւիղը, որ տանում էր դէպի այդ կողմը, բոլորվին անհետացաւ մացառների մէջ: Մենք դժուարութեամբ կարողանում էինք առաջ դընալ: Նէնէի առանց դրան ես քրքրված հագուստը, բռնվելով փշոտ թփերից, պատառոտվում էր:

— Դու այստեղ կը սպասես, մինչեւ ես կը վերադառնամ:

— Ո՞ւր ես գնում, հարցրեց Նէնէն դողդողուն ձայնով:

— Ա՛յտեղ, որտեղից երեւում է ճրագի լոյսը:

— Ա՛խ, մի՛ գնացէք այնտեղ... մի՛ մտէք նրանց մօտ...

Նրան միամտացրի, ասելով, թէ պէտք է հեռուից միայն նայեմ նրանց բնակարանին, և այնքան գաղտնի կերպով, որ ինձ տեսնել չեն կարող: Նա հանդստացաւ: Երեւում էր, որ Նէնէն այնքան երկչոտ չէր, որքան ես կարծում էի: Նա մտածում էր իմ մասին, չլցէ թէ վտանգի հանդիպէի: Խե՜ղճ աղջիկ, այն ինչ զգացմունք էր, որ զարթեցրեց նրա մէջ մի այդպիսի կարեկցութիւն դէպի ինձ:

Նա մնաց թուփերի մէջ, ասելով, թէ հեռուից կը դիտէ ինձ: Ես ուղղեցի իմ ընթացքը դէպի այն կողմը, ուսկից նշմարվում էր լոյսը: Քառորդ ժամից յետոյ երեւաց մի խրճիթ, որ թաղնված էր ծառերի ու պատուկների մէջ: Ամենայն զգուշութեամբ, առանց մի թեթեւ չշուկ անդամ հանելու, մտեցայ: Նշմարվող լոյսը դուրս էր ցոլանում միակ պատուհանից, որ չատ բարձր չէր դեռեւի մակերեսոյթից: Այդ ծակից կարելի էր դիւրութեամբ հետազօտել խրճթի ներսը: Ի՞նչ եմ տեսնում:— Մի քանի ուրախ դէմքեր բոլորել էին ընթրիքի սեղանի շուրջը, ուտում էին ու խըմում էին: Այդ հարբած, մոլեգնած հասարակութեան աղմուկն ու աղաղակը չէր թողնում մի բառ անդամ որոշել նրանց խօսակցութիւնից: Մի քանի բոպէ ես ականջ էի դնում, բայց իմ ականջներին չէի հաւատում: Տէր Աստուած, այդ ի՞նչ բան է: Իմ ականջին դիպան Խաչատուր, Համբարձում, Մնացական անունները: Դրանք հայի անուններ էին: Ես լսում էի հայոց ձայներ, հայոց խօսքեր, իսկ և իսկ այն բարբառով, որպէս խօսում էին իմ հայրենիքում:

Ինձ համար դրանց ինչ տեսակ մարդիկ լինելը արդէն պարզված էր: Շուտով թողեցի խրճիթը և հեռացայ, որովհետեւ չէի ուզում Նէնէին երկար սպասել տալ: Նրա ուրախութեանը չափ չը կար, երբ ողջութեամբ վերադարձայ նրա մօտ: Նա այժմ միամտաբար սկսեց գովել իմ քաջութիւնը:

— Դու զօրաւոր տղայ ես, Մուրադ, ասաց,— գնացիր նրանց բնակարանի մօտ ու քեզ ոչինչ չը կարողացան անել:

Մենք չտապեցինք քաւոր Պետրոսի մօտ: Նա անհամբերութեամբ սպասում էր մեզ: Ես պատմեցի բոլորը, ինչ որ տեսայ, ինչ որ լսեցի խրճիթում: Նրա խոժոռ դէմքի վրա երեւացին մի տեսակ ցնցումներ, որ արտայայտութիւն էին նրա սրտի բերկրութեանը:

— Դա խաչագողների մի նշանաւոր որջն է, ասաց նա մի առանձին բաւականութեամբ:— Ես այդ մարդիկներին որոնում էի...

Թ.

ԹԻՂԱՆ ՁԱՐԹՆՈՒՄ Է

Միւս օրը առաւօտեան քաւոր Պետրոսը ասաց ինձ հետեւեալ խօսքերը:

— Մուրադ, ես տեսնում եմ, որ Աստուած մեզ հետ է. մեր գործը օրըստօրէ յաջողութիւն է խոստանում: Ես վաղուց որոնում էի այդ մարդիկներին, փրկչապէս բախտը մեզ հանդիպեցրեց նրանց: Նրանք խիստ համարձակ և ընդունակ մարդիկ են: Նրանց ձեռքով կարելի է միլիոններ դիզել: Դնանք և միանանք նրանց հետ, մենք սիրով կընդունվինք նրանց ընկերութեան մէջ:

Երեւում էր, խօսակցութեան առարկան խիստ մօտ էր քաւոր Պետրոսի սրտին, այդ պատճառով նա այնպէս երկար ձգեց իր ճառախօսութիւնը: Եւ ես, համոզված լինելով, որ նա ամեն բանի մէջ իմ բարին է ցանկանում, ընդունեցի նրա առաջարկութիւնը:

ՌԱՖՖԻ

(Շարունակելի)

ցեալ համար, ծանուցանելով թէ բարեկարգութեան կարօտ վայրերն անձամբ չքննադատելով և ձեռնհաս պաշտօնեաներ դրկելով, կարեւոր կարգադրութիւններ կընէ հասարակաց անդորրութեան ու ապահովութեան համար։

—

Նախարարաց ժողովոյ որոշմամբ, և կայսերական հրաման առնելով, հեռագրով հրաման դացած է նահանգներն, որ ներկայ դանձային տարեդրձին սկսեալ, երենց ընդհանուր հասոյթէն առնուն միայն տեղական ծախսաց և զօրաց թոշակին ու առաջիկի համար պէտք եղած դումարն, և մնացեալն ի Պոլիս երկնոյթ պաշտօնատունը դրկին, յորմէ պիտի բաշխուի բոլոր կարեւորութեան ծախսաց։ Այս առթիւ, միանգամայն հաստատապէս որոշուած է, որ նոր տարւոյ հասոյթէն անցեալ տարիներու ծախսաց համար չվճարուի, և երթէ այս որոշման հակառակ վարուի ոք, պետական դանձուն չարաչար դործածող համարուելով՝ պէտք է դաժան տնօրինութեան ենթարկուի։

Ռուսասդի ընդհանուր դատախազն օգնականն, որպ համար հրատարակեալ էր թէ հարցքնութեան ենթարկեալ է իր ապօրինաւոր վարմանց պատճառաւ, երբեւ բոլորովին անհիմն կհերքէ իր վրայ եղած հրատարակութիւնը։

Մէրտենիկեանկին կուսակալ Մէհմէտ Բէֆիֆի փաշա մեռաւ, և Իւսկիւտարի գերեզմանատունը տարփիրեցաւ։

—

Պրուսայի կուսակալն ջրհանելոյ յատուկ դանդ մը կազմելու եղեր է, տեսնելով որ արդէն դանուած ջրհանակերը խառն ի խուռն ու իրարմէ հեռի են, և ի հարկին դժուարութիւն է շուտով ժողովել զանոնք։

—

Պրուսայի կառավարութիւնը վերջին օրերս մեծ հոգ ու խնամ կատնի նահանգին անդորրութեան և մանաւանդ ուղեւորաց ապահովութեան համար։ Կուսակալին հրամանաւ խիստ քննութեան պիտի ենթարկուին անցագրերը։

Այսրնի դատական լրագրին կիմացուի, թէ յիշեալ նահանգին մէջ մինչև ցարդ գտնուեալ զաղթականաց թիւն է 30,645։

—

Դեռապատանաց առաջին թարգմանք նախընթաց օրն Բ. Դուռն երթալով՝ արտաքին գործոց նախարարի խորհրդական Տատեան էֆէնտիի հետ տեսակցեցան։

—

Եվրոպիի և կրթական նախարարք նախընթաց օրը Մեծ Եղարքային հետ խորհրդակցեցան։ Պարսկական և գաղղիական դեսպանք ալ նոյն օրը Նորին բարձրութեան հետ տեսնուեցան։

—

Անառաց ու հանրաց նոր վարժարանին չնորհութիւնն աւարտած լինելով, ուսանողք քանի մ'օրէն հան պիտի փոխադրուին։

—

Օսմանեան լրագրին յանձնարարուեր է առաջարկել Շերբէթի-Խայրիէի վարչութեան, որ պատուիրէ իր պաշտօնակալաց՝ քաղաքութեամբ վարուիլ ուղեւորաց հետ, և ոտքի վրայ չթողուլ կանայս ու ծերեն։

—

Ամսոյս 17 էն շաբաթ գիշերը, ժամը 11 էն առաջները, Գալատամանի Թաշ—քէօփրիւ՝ Բէնդրլի Ինէպոլի՝ Սիմաղ մերթ ուժգին և մերթ թեթեւ դանդաղաշարժ մը տեղի ունենալով արեւմտաքէն յարեւելք, 5–6 բալէ տեւեր, և ի Գալատամանի քանի մը հին տանց ծխնելոյզը և պատերը փլեր են։ Այս պահուն, Գալատամանի բերդէն երկու մեծակալ քարի կատորներ ալ ինկեր են, բայց մէկը բոլորովին անվնաս անցեր է, իսկ միւսն անբնակ ու խարխուլ տան մը պատը ջախջախեր է։

Այսրնի դատական լրագրին մէջ հրատարակուած է, թէ նահանդին վիճակագրական պաշտօնակալաց՝ քաղաքութեամբ իր պաշտօնակալ

ԴՐԱՄԱԿԱՆ

ԳԱԼՍԹԻՈՑ ՊՈՐՍԱ

Ղալաթիա, 26 մարտ.

ԸՆԹԱՑՔ ԱՐԺԵԹՂԹՈՑ

Օսմանեան Բանկոյ Լիտ.

Նբէկ երեկոյ գոցուեցաւ....դ.կ.	9	31
Պօրսային գոցումէն վերջը «	9	33
Երէկ Սերայի մէջ.....	9	33
Առաւօտուն բացուեցաւ..... «	9	32½
Բարձրագոյն գին ..... «	9	33
Նուազագոյն ..... «	9	33½
Կէս օրին ..... «	9	33
Փոխառութիւն 1863.....ֆր.	60	
» 1865..... «	55	
» 1869..... «	50	
» 1873..... «	45	
Պոն տէ Թրէզոր.....Անգլ. լիրա	17	25
Բուլլի երկաթուղի.....ֆր.	44	25
Օսպիտալիօն տը Բրիւքսէլ «	375	

ԲԱՆԿՆԵՐՈՒՄԷ

Սօսիէթէ Ժէնէրալ....Անգ. տակի	4	8
Ֆրէսքի Ժէնէրալ..... Օսմ. լիրա	7	18
Պանք տը Բօնս..... « «	6	
Սօս. Շանժ է վալ... « «	3	35
Թրամուէյ ..... « «	2	35
Ինէ Փիէ. Եգիպտական	—	—
Երէկ Լիոնի գոցուեցաւ	75	5
Գիշերը գործ չեղաւ	—	—
Այս առաւօտ բացուեցաւ..	75	2½
Կէս օրին նոյն գին	75	5

Ընթացք դրամոց

Օսմ. ոսկի..... Ղրշ.	100	—
20 Ֆրանքնոց ..... «	87	25
Անգղ. ոսկի ..... «	110	3
Ռիալից ..... «	51	¼
Բօլ Լմեթրիալ ..... «	90	½
Ռուսպլի թղթադրամ..... հատ	9	93
Թալէր ..... «	19	15
Ֆլորին ..... «	9	05
Մէջ. արծ. (տարբ.) ..... «	108	¼
Հինդնոց ..... «	102	¾
Մէթալիք ..... «	100	25
Պղնձ ..... «	800	—
Թղթադրամ..... «	1500	—
Վեցնոց..... «	102	35

(ԱԺԱՆՆ ՀԱՎԱՍ)

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՊՈՐՍԱ

Լօնտրա 5 Ապրիլ ժամ 3 վ. 15 երեկոյ

(Պրուսա ֆոյ է)

Վիէննա 5 Ապրիլ ժ. 4 երեկոյ

Փոխանակ Լօնտրայի վրայ	121	50
Օսմ. Երկաթուղի	22	20

Բարիզ 5 Ապրիլ ժ. 3 վ. 45 երեկոյ

Ֆր. Ռենթի 4½% . . . . . բաց	107	85
« « 3% բաց	76	75
Օսմ. Քօնս. բացուեցաւ	9	5
« « գոցուեցաւ. կա.	9	2½
Օսմ. փոխառութիւն 1863.....	—	—
« « 1865.....	55	—
« « 1869.....	50	—
« « 1873.....	45	—
Օսմ. Երկաթուղի	44	
Պանք Օթօման	675	75
Դրէսի Լիոնէ	562	50
« Ֆոնսիէ	1272	50
...ատոմն Լիոնի	1272	50
Յուէզի ջրանց	1998	75
Իտալական 5% 1877ի	96	7/8
Իտալական Ռենթի	94	40
Արեւ. Ռուս. (Ռիւս Օրիան.).....	—	—
Եգիպտական միացեալ. դոց	345	
Սպանիական (արտաքին.).....	60	7/8
Հունգարական (ոսկի) (քր. կա.)	102	½
6% Հելլենական	421	25
Զէք Լօնտրայի վրայ.....	25	21

ԲԱՐԻԶ ԹԱԹԹ ՊՈՒՐՍ

5 Ապրիլ ժ. 10 վ. 30 երեկոյ

Ֆրանս. Ռենթի 5½%.....	107	76¼
Օսմ. «	դործ չեղաւ	
« Երկաթուղի	—	—
Եգիպտական միացեալ.....	345	

ՄԵՏԷՈՐԱԲԱՆԱԿԱՆ ՑՈՒՑԱԿ

ԿԱՅՍԵՐԱԿԱՆ ԴԻՏԱՐԱՆ Ի ԲԵՐԼԻՆ

7 Ապրիլ (Ն. Տ.)

		Ժ.	Վ.
Մագնիսական արեգական (Առաւօտեայ)		5	35
Մուտք « «		6	51
Կէս օր (Միջին ժամով) . .	12	2	1
Կէս օր (Ժամ. ըստ ստանգայ) .		5	22
Մագնիսական լուսնի (Առաւօտեայ)	Ե	3	48
Մուտք « «	Ա	3	47
Երեւումն լուսնի . Մ. Լ.	6	Ապրիլ	

Առաւօտեան ժամը 8 ի.

Ծանրաչափ (Մոլոր երես) . . .	765	5
Ջերմաչափ	3	5
Նուազագոյն աստիճան	2	2
Բարձրագոյն « իրիկուան	9	7
Խոնաւութիւն 0/0	65	
Բարձրութիւն անձրեւի 24 ժամու	—	
միջոցին. . հաղորդուած մասիր	0	
Ուղղութիւն հողմոյ. հիւսիս արեւ. տկար		

ԱՊՐԻԼ 6ԻՆ ԼԻՆԱՆՔ

Մանրաչափն իջած է 1 մասի ծոցին վրայ ուր հովը Արեւելքի և հարաւի մէջտեղէն խիստ ուժգին կը փչէ : Հովը մոտիկական և յոյժ տկար է Ագրիանի եւ Արշիպելագոսի վրայ : հիւսիսային հովը յոյժ տկար է ի Տարտանէլ և յՕռէսա :

Բարեխառնութիւնն է 3 աստիճան ի Բարիզ, 4 ի Վիէննա, 1 յՕռէսա, զէրոյէն 3 աստիճան վար ի Բեռլրսպուրգ :

ԿՐՕՆԱԿԱՆ

Կրօնական դասուն կղերանոցայ մէջ սաճելուն հակառակ յայտնած կարծիքներս չըլլայ թէ զրք չվոխէ, և յատուկ ուսումն ու կրթութիւնը իրը անպէտ կարծած հանարելով : Կղերանոցայ կամ Սեմինարանայ (Սեմինէր) բուն ձևն է անտիական պատանիներ հաւաքել, իրը նուիրեալ աշակերտ պահպանել, և յատուկ կենաց մուցանել, և յերիտասարդութեան՝ եկեղեցականութեան ընծայել : Այդ է այն դրութիւնը որուն հանմիտ չեմք, և ոչ թէ կրօնական ուսմանց համար յատուկ ընթացքը խափանել կը ջանամք :

Եկեղեցականութեան պատմութիւնը շատ պիտանի օրինակներ կընծայէ մեզ, և կարող կը լինիմք դանաղան կարծիքներու արդիւնքները բաղդատելով մեր եկեղեցականութեան համար փորձառական եզրակացութիւններ քաղել :

Արևմուտքն քրիստոնէութիւնը, ուր աշխարհական իշխանութիւն և հոգի աւելի մեծ ազդեցութիւններ դործեցին եկեղեցւոյ վրայ : Լը եկեղեցականութեան վրայ ասածեց ամուրութեան ձևը, և անուամբ աչխարհակալ եղած կրօնաւորներն ալ, Վանական կուսակրօնութեան ենթարկեց : Այն օրէն եկեղեցականութիւնը ժողովրդեան դիմաբաժանեալ մասին մը եղաւ :

Եկեղեցականութեան այդ վիճակը ահեղ խռովութիւն մը պատճառեց Եւրոպայի մէջ, և կաթոլիկութեան մէջէն ծագում առաւ բողոքականութիւնը, որ եկեղեցականութեան վիճակը ալ փոխեց և եկեղեցականութեան ժողովրդեան համամման ձև մը տուաւ, և եկեղեցականութեան ուրոյն վիճակը խոպառ սպառ չնչեց և ամուրի եկեղեցականութեան յիշատակն իսկ քանդեց :

Ահա երկու ծայրայեղ վիճակը քրիստոնէական եկեղեցականութեան :

Արևելեան եկեղեցականութիւնը, և միայն մեզի համար խօսել ուզելով, Հայաստանեայց եկեղեցւոյ կրօնականութիւնը, երկու դիւրերն ալ անպարտ կը պահպանէ ցարդ, թէպէտ քիչ մը խախտած իրենց նախնական ձևէն :

Ամուսնացեալ քահանայական դասը, զոր պարզապէս քահանայական կոչել սովորած եմք, ոչ ի ստորնութիւն այլ ի պատիւ իրը իսկական յաջողութիւն նախնական քահանայութեան : Հայ եկեղեցւոյ ճշմարիտ հոգւոյն բղխումն է անմիջական, և զայն իրը իսկական և սեփական կերպարանքն ներկայացնող :

Այն փոփոխ կապը զոր եկեղեցին և ժողովրդը իրարու հետ պահած են և որով երկուքն փոխանակ երկու իրարմէ զատուած մասերմեր կազմելու, մի և միակ մասին մը կը կազմեն, և այնպէս կը ներկայանան անխորտոր ազգային և եկեղեցական, քաղաքական և կրօնական, արտաքին և ներքին յարաբերութեանց մէջ, այդ կապը կ'ըսեմ, մեր ամուսնացեալ եկեղեցականութիւնը կը պատկերացնէ, և կը մղէ և դդալի եղանակով կը հանդիսացնէ :

Ամենայն ինչ իր պատուականութեան և օգտակարութեան և արժանաւորութեան ատաճանով, պահպանութեան եւ բարգաւաճութեան խնամք կը պահանջէ : Իսկ մեր մերջին ժամանակի աշխատանքներ և ճիդեր, այդ պատուական և օգտակար և արժանաւոր դասուն յիշատակն ալ մոռնալով, երբ եկեղեցական յառաջադիմութեան վրայ կ'զբաղին, կամ վանօրէից կամ կղերանոցայ դրութեանց չուրջը կը յածին, ոտի չեն ունենար և պիտի չունենան երբէք եթէ ոչ նորահաս կուսակրոն եկեղեցականներ, որոց չնորհիւ քայլ մը ևս յետոյ պիտի մղուի ամուսնացեալ քահանայից դասը : և Հայ կրօնականութիւնը քայլ մը ևս պիտի յառաջէ դէպ իւրաքանչիւր եկեղեցականութեան ձևը : Ահա պատճառ մի ևս խորչելու կղերանոցայ ձևաօք մեզ պատրաստուած յառաջադիմութենէն :

Ինչով հնար է ամուսնացեալ եկեղեցականութիւնը կամ քահանայութիւնը բարձրացնել :

Քահանայք ժողովրդեան մէջէն կառնուին, ժողովրդական պատուական տանուտէրներէ, որ «իրոմ ատն բարւոք վերակացու լեալ իցէ և որդեակս ունիցի», և որ ուրիշ բարեմասնութիւններով զարդարուած լինին :

Ամենայն ոք որ վիճակ մը յանձն կառնու, հնար չէ որ այնպէս ճրագնաւորական հոգւով շարժի, որ բոլորովին թօթափէ հանդիսատ և պատուաւոր կեանք մը վարելու բաղձանքը, որ մերկանայ որ և իցէ յառաջադիմութեան փոփոխը, և երթայ սառնանել վիճակ մը որ ոչ յաղուրդ և ոչ ակնկալութիւն կընծայէ իր սրտին օրինաւոր ձգտմանց :

Քահանայից ապրուստը նեղ և իրենց վաստակը հոգալու ձևէ առնարդուած :

Քահանայից պաշտօնավարութեան տեսակը նեղացուցիչ, և իրենցմէ փորձերու արդիւնքները բաղդատելի մեր եկեղեցականութեան համար փորձառական եզրակացութիւններ քաղել :

Արևմուտքն քրիստոնէութիւնը, ուր աշխարհական իշխանութիւն և հոգի աւելի մեծ ազդեցութիւններ դործեցին եկեղեցւոյ վրայ : Լը եկեղեցականութեան վրայ ասածեց ամուրութեան ձևը, և անուամբ աչխարհակալ եղած կրօնաւորներն ալ, Վանական կուսակրօնութեան ենթարկեց : Այն օրէն եկեղեցականութիւնը ժողովրդեան դիմաբաժանեալ մասին մը եղաւ :

Եկեղեցականութեան այդ վիճակը ահեղ խռովութիւն մը պատճառեց Եւրոպայի մէջ, և կաթոլիկութեան մէջէն ծագում առաւ բողոքականութիւնը, որ եկեղեցականութեան վիճակը ալ փոխեց և եկեղեցականութեան ժողովրդեան համամման ձև մը տուաւ, և եկեղեցականութեան ուրոյն վիճակը խոպառ սպառ չնչեց և ամուրի եկեղեցականութեան յիշատակն իսկ քանդեց :

Ահա երկու ծայրայեղ վիճակը քրիստոնէական եկեղեցականութեան :

Արևելեան եկեղեցականութիւնը, և միայն մեզի համար խօսել ուզելով, Հայաստանեայց եկեղեցւոյ կրօնականութիւնը, երկու դիւրերն ալ անպարտ կը պահպանէ ցարդ, թէպէտ քիչ մը խախտած իրենց նախնական ձևէն :

Ամուսնացեալ քահանայական դասը, զոր պարզապէս քահանայական կոչել սովորած եմք, ոչ ի ստորնութիւն այլ ի պատիւ իրը իսկական յաջողութիւն նախնական քահանայութեան : Հայ եկեղեցւոյ ճշմարիտ հոգւոյն բղխումն է անմիջական, և զայն իրը իսկական և սեփական կերպարանքն ներկայացնող :

Այն փոփոխ կապը զոր եկեղեցին և ժողովրդը իրարու հետ պահած են և որով երկուքն փոխանակ երկու իրարմէ զատուած մասերմեր կազմելու, մի և միակ մասին մը կը կազմեն, և այնպէս կը ներկայանան անխորտոր ազգային և եկեղեցական, քաղաքական և կրօնական, արտաքին և ներքին յարաբերութեանց մէջ, այդ կապը կ'ըսեմ, մեր ամուսնացեալ եկեղեցականութիւնը կը պատկերացնէ, և կը մղէ և դդալի եղանակով կը հանդիսացնէ :

Ամենայն ինչ իր պատուականութեան և օգտակարութեան և արժանաւորութեան ատաճանով, պահպանութեան եւ բարգաւաճութեան խնամք կը պահանջէ : Իսկ մեր մերջին ժամանակի աշխատանքներ և ճիդեր, այդ պատուական և օգտակար և արժանաւոր դասուն յիշատակն ալ մոռնալով, երբ եկեղեցական յառաջադիմութեան վրայ կ'զբաղին, կամ վանօրէից կամ կղերանոցայ դրութեանց չուրջը կը յածին, ոտի չեն ունենար և պիտի չունենան երբէք եթէ ոչ նորահաս կուսակրոն եկեղեցականներ, որոց չնորհիւ քայլ մը ևս յետոյ պիտի մղուի ամուսնացեալ քահանայից դասը : և Հայ կրօնականութիւնը քայլ մը ևս պիտի յառաջէ դէպ իւրաքանչիւր եկեղեցականութեան ձևը : Ահա պատճառ մի ևս խորչելու կղերանոցայ ձևաօք մեզ պատրաստուած յառաջադիմութենէն :

Ինչով հնար է ամուսնացեալ եկեղեցականութիւնը կամ քահանայութիւնը բարձրացնել :

Քահանայք ժողովրդեան մէջէն կառնուին, ժողովրդական պատուական տանուտէրներէ, որ «իրոմ ատն բարւոք վերակացու լեալ իցէ և որդեակս ունիցի», և որ ուրիշ բարեմասնութիւններով զարդարուած լինին :

Ամենայն ոք որ վիճակ մը յանձն կառնու, հնար չէ որ այնպէս ճրագնաւորական հոգւով շարժի, որ բոլորովին թօթափէ հանդիսատ և պատուաւոր կեանք մը վարելու բաղձանքը, որ մերկանայ որ և իցէ յառաջադիմութեան փոփոխը, և երթայ սառնանել վիճակ մը որ ոչ յաղուրդ և ոչ ակնկալութիւն կընծայէ իր սրտին օրինաւոր ձգտմանց :

Քահանայից ապրուստը նեղ և իրենց վաստակը հոգալու ձևէ առնարդուած :

Քահանայից պաշտօնավարութեան տեսակը նեղացուցիչ, և իրենցմէ ապատուած ծառայութիւնները բաղմաստամ :

Քահանայից յառաջադիմութեան ապարդեղ անձուկ և իրենց համար լաւ կէսը ցած և խոնարհ :

Քահանայից յարդն ու պատիւն ստորնացած ոչ այնչափ ժողովրդենէ, որչափ բարձրագոյն անուանեալ կուսակրօն եկեղեցականութենէ :

Նորոյ կոսակի սէրը եկեղեցւոյն Դեւտացիներն չեն կարծես մեր քահանայք, այլ Գրաւոնացիք միայն :

Այդ պատկերը գծագրած եմք քահանայութեան դիմաց, և կը պահանջեմք որ արժանաւոր անձինք դան և այդ լուծը առնուն : Դժբաղդաբար չէ գրուած թէ որ քահանայութեան կը ցանկայ՝ ճգնաւորական կենաց ցանկալ կը պարտաւորուի :

Սխալ է կարծել որ ազգը չունի արժանաւոր քահանայներ, եւս առաւել սխալ է պնդելթէ չկան արժանաւոր քահանայացուներ : Կան, սակայն կը խորշին, կան, այլ կը փախչին, կան, բայց կը հակառակին :

Հինգ կամ վեց հարիւր դահեկան ամսաթոշակով վարժարանները և գրադիրները, կը վերադառնն իրենց վիճակը քահանայական պաշտօնին, և այն ոչ եթէ եկեղեցական կոչումէ խորշելով, այլ լոկ իրենց ապագայ կենաց նեղութենէն երկնչելով, ոչ կրօնական կեանքն ու տարազը անարգելով, այլ անոր արատքին հետեւանքներէն խուսափելով :

Եթէ քահանայական վիճակը կարող լինի ներկայել այնչափ դիւր և հանդիստ և պատիւ և ակնկալութիւն, որչափ ներեալ է յօրինաց և որչափ կը փափաքի հաւատ ըղձից տէր անձ մը, մեր ժողովրդեան արժանաւոր անհատներ կը դիմեին ի քահանայութիւն, կը բարձրացնէին եկեղեցականութիւնը և կը պայծառացնէին եկեղեցին, որպիսիք կան իսկ արդեւամբ կամ անտարբերութեամբ ուրացեալք կամ գիւղացական ըղձիւք բերեալք յայդ ատոհման :

Կ. Պոլսոյ դրեթէ բոլոր եկեղեցիք իրենց պիտոյից համապատասխանող թուով քահանայ չունին, կան եւս շատեր որ բնաւ չունին, դաւառական գլխաւոր քաղաքներն ալ քահանայի նուազութիւնը կը կրեն, և գիւղերէ նախին առատութիւնը կը կորուսանեն : Ամեն կողմանէ քահանայացուք կ'որոնուին, եւ փոյթ կը տարուի արժանաւորագոյններ դրտնել, և Պատրիարքարանն ալ յատուկ հրահանգներ կը տարածէ :

Սակայն հնար չլինիր պետքը լրացնել, վասն զի արժանաւորք կը խուսափին, և ընծայելք չեն գտնացներ : Այդ է ներկայիս դրութիւնը :

Եթէ այդ ճամբով յառաջիմք, ոչ յետ բաղմաց ծանր վիճակի մէջ պիտի դտնուիմք, կամ բոլորովին անարժան քահանայութիւն մը ունենալ պիտի պարտաւորիմք, կամ բուն քահանայութեան խախտմամբ միայն ամուրի եկեղեցականութիւն պիտի ունենամք :

Հայաստանեայց եկեղեցւոյ ազգային համար երկուքն ալ վտանգաւոր կը նկատեմ. և մեր եկեղեցականութեան յառաջադիմութեան համար, մեր եկեղեցւոյն պայծառութեան համար, մեր ժողովրդեան օգտին համար. մեր կրօնից պահպանութեան համար, անհրաժեշտ, անհրաժեշտ և երկոցս անհրաժեշտ կը դատեմ քահանայական վիճակին բարւոքման համար փոյթ և ջանք՝ և եթէ հարկ է նաև յատուկ կանոն և օրէնք պակաս չթեղ ըստ ամենայն տեսութեանց,

թէ ապրուստի,

թէ պատուոյ,

թէ պաշտօնավարութեան.

թէ ակնկալութեան.

քննել և վերանորոգել քահանայական դասուն խախտեալ իրաւունքները, դադարեալ ակնկալութիւնները, և անկեալ պատիւները :

Զեմք կարող մոռանալ թէ քահանայական դասէն են Գրիգոր, և Վրթանէս, և Յուսիկ, և Ներսէս, և Սահակ, և Յովսէփ և այլք : Զեմք կարող մոռանալ թէ քահանայական դասը Դաւեանդի և Մուշէի և Սամուէլի հետ, իրեն պաշտպան կը ճանաչէ Նոցին պատկերից Յովսէփն ու Սահակը ու Թադիկը :

Քահանայական դասը Հայաստանեայց եկեղեցւոյ սեղմական պատկերն է և նորա փառաւոր ժամանակաց հովանին եղած, կը հաւատամ թէ նորա ապագայ պայծառութեան ալ միջնորդը լինել կոչուած է :

ՅԻՐԱՅՐ

ԹՂԹԱԿՑՈՒԹԻՒՆԵՐ

«ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի

ՄՇՈՑ ԴԱՇՏ (1)

Մեր պատմութեան մէջ այնքան նշանաւոր Մամիկոնեանց աշխարհին կեդրոնավայր եղող Մշոյ դաշտը (ըստ Բարիզեան միջօրէի) արեւելեան երկայնութեան 38°, 25' հիւսիսային լայնութեան 39° ասորմանաց ներքեւ 3500–4000' բարձրութեամբ հարթածաւալ տափարակ մի է ունելով սահման Արեւելքէն Նէբրովն և Գրէյոռ լերինք, Արեւմուտքէն Բասրէ լեռը, Հիւսիսէն Բօռոր լերինք և Հարաւէն Տաւրոսի այն ոստերն որ կոչուին Սիմ լերինք : Այդ լերանց յայնկոյս կը դտնուին Վանայ ծովը և Բղնունեաց դաւառի մի մասն ընդ Աբեւելս, (Ռահվանդ) : Պուլանդիա և Խնուս (Խորխորուտիք և Հարբ) ընդ Հիւսիս : Կնճ և Պոկան (Ասպահանեաց և Պարսկաստանի մասուքը) յարեւմտակողմն և Շատախ (այլ է սա Մակաց Շատախէն որ է Ջերմանոր դաւառն), Բռնաշէն ու Խոյթ (Խոյթ և Սասունք) ի հարաւակողմն : Ընդարձակութիւն տափարակին արեւելք արեւմուտք 24 և հարաւէն հիւսիս իրը 6 ժամ լինելով՝ կը ներկայէ անցորդի աչքին միօրինակութիւն այնպիսի՝ որ շուտ կը յագեցնէ զայն տեսնելու փափագը : Դաշն ուրեք կը գտնուի մեր պատմութեան մէջ Մշոյ չափ բաղմազան յիշատակօք նշուիրագործեալ դաւառ մը, որոյ մէջ ամենայն ինչ սիրելի, նուիրական և հրապուրելի ըլլայ : Այս դաշտէն ի՛անցնի Արեւելեան Եփրատ կամ Արածանին, որոյ վրայ Սուլուխ դեղին քով դտնուած երկոտասանաշէջ քարակերտ կամուրջն Աշտարատայ տաճարաց քարերն կը յիշեցնէ, զորս անգութ աչխարհակալի մը, Լէնկթիմուրին ձեռքը քանդելով այդ նպատակին յատկացուցեր է : Այս դաշտին մէջէն կը բղխի Մեղրագետն (որ նոյն է Մեսրոպայ գետ ըսել) և խառնուելով Յարածանի կը սահի ի Միջագետս ու իր ակն ներբողի լեռան դագաթ : Մեղրագետոյն Մեծուր գետ և եթէ կը հաւատարի ջրոյ ականակիտ և վէտիտ պարզութեամբն ու անուշութեամբ : Այս դաշտին մէջ կը կազմուին կամ կը վազեն այլ եւս զանազան օժանդակք Մեղրագետոյ և Արածանւոյ, յորս նշանակելի են մանաւորապէս Պիւկէօլէն բղխող Եփրատայ Դ. ճիւղն որ Զարպուհուր կը կոչուի այժմ և Կնճէն վազող համանուն փոքրիկ, երկաթին եւս յԱրածանի կը թափին : Այս դաշտին մէջ էին հեթանոս Հայոց և են այժմ քրիստոնեայ հայոց սիրասան և նուիրական տեղեաց խիստ շատերն : Անդ Քարքէ լերան մի ոստին վրայ որ Քաշմաբ կամ Քենէֆան ալ կը կոչուի, կ'ամառանայ Լուսաւորչեան տուրբ դաւառակերտ ամենամեծարգ մի վանք, տուրբ Կարապետ անուամբ դերեզմանակալ եւ երրորդ քան կարգի հայոց սրբատեղեաց (յետ Ս. Էջմիածնի ի Վաղարշապատ և Ս. Յակոբեանց վանուց յԵրուսաղէմ) : որ և յատուցց անուն հայոց հեթանոսութեան համարաւոր էր Դեմեռոր և Գիսանէ հնդկազարմ կուռն համար, ուր առաջին անգամ լինելով հայք մղեցին կրօնական պատերազմ ընդ մէջ հեթանոս եւ քրիստոնեայ ազգայոց : Եւ որ թող իւր կրօնական նշանաւորութենէն, նշանաւոր և նուիրական է իւր ժամանակն մէջ թաղուած հայ դիւցազնից ոսկեղրտեաւքն, Դաշնի Վահանայ, Մեծին Մուշեղի ևն ևն : Այդ այն մեծահռչակ Ս. Կարապետ վանքն է ուր ի նախնի ժամանակէ հետէ խուռներիմ կը դիմեն հայ ուխտաւորք մինչեւ ի Թրիմ, ի Բաղդադ, ի Կոստանդնուպսոյ և ի Տփղեաց ևն ևն : Անդ մի և նոյն այդ դաշտին մէջ է դերեսմեան Աշտիշատ երբեմն որ ի նմա մեհեանքն անուանի, որպիսիք էին մեհեանն ահեւանեան որ կը պարունակէր Սկիւլեայ եւ Դիսիմոսի ձեռագործ մեծ արձանն Հերակլեայ, մեհեանն ոսկիմոր, ոսկիածին, ոսկիհատ դիցն Անահայ, եւ մեհեանն Աստղան կամ ոնեակ Վահագնի (Հերակլեայ), իսկ յատուկ քրիստոնէութեան հռչակեալ տաճարան և դերեզմանատն Ս. Սահակայ Պարթեւի : Դարձեալ նոյն այդ դաշտին մէջ է Մարտիրոսքն կամ Մարտիրոսքն որ այդ անունն առած է Ս. Կարապետի մոնր նշխարքն պարունակելուն համար. և է դարձեալ լուսաւորչեայ մեծարկերտ. նոյնպէս և Եղբարաւ Ս. Յոհաննէս վանքն ուր կ'ամառնայն լինել այն հնագոյն չիշն որով Ահարոն և Գաւիթ օծուեցան մէջի իւղովն և որով նաեւ Յիսուս օծուեցաւ նարդեան ազնիւ իւղովն Վանքին մարանքն կը պնդեն չէին նոյնութեան վրայ և կը պահեն մեծ ակնածութեամբ) : Այս վանքին մէջ կը դտնուի նաեւ հինաւուրց աբարական գրերով ֆերման մը զոր սուլտանակից մահմետականքն կը յարգեն իրը ձեռագիր Լօմէր կամ Ալի Խալիֆայից : Դարձեալ սատ Մշոյ դաշտի մէջ է Ս. Աստուածածնայ եկեղեցւոյ սեղմական պատկերն է և նորա փառաւոր ժամանակաց հովանին եղած, կը հաւատամ թէ նորա ապագայ պայծառութեան ալ միջնորդը լինել կոչուած է :

ՅԻՐԱՅՐ

ԹՂԹԱԿՑՈՒԹԻՒՆԵՐ

«ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի

ՄՇՈՑ ԴԱՇՏ (1)

Մեր պատմութեան մէջ այնքան նշանաւոր Մամիկոնեանց աշխարհին կեդրոնավայր եղող Մշոյ դաշտը (ըստ Բարիզեան միջօրէի) արեւելեան երկայնութեան 38°, 25' հիւսիսային լայնութեան 39° ասորմանաց ներքեւ 3500–4000' բարձրութեամբ հարթածաւալ տափարակ մի է ունելով սահման Արեւելքէն Նէբրովն և Գրէյոռ լերինք, Արեւմուտքէն Բասրէ լեռը, Հիւսիսէն Բօռոր լերինք և Հարաւէն Տաւրոսի այն ոստերն որ կոչուին Սիմ լերինք : Այդ լերանց յայնկոյս կը դտնուին Վանայ ծովը և Բղնունեաց դաւառի մի մասն ընդ Աբեւելս, (Ռահվանդ) : Պուլանդիա և Խնուս (Խորխորուտիք և Հարբ) ընդ Հիւսիս : Կնճ և Պոկան (Ասպահանեաց և Պարսկաստանի մասուքը) յարեւմտակողմն և Շատախ (այլ է սա Մակաց Շատախէն որ է Ջերմանոր դաւառն), Բռնաշէն ու Խոյթ (Խոյթ և Սասունք) ի հարաւակողմն : Ընդարձակութիւն տափարակին արեւելք արեւմուտք 24 և հարաւէն հիւսիս իրը 6 ժամ լինելով՝ կը ներկայէ անցորդի աչքին միօրինակութիւն այնպիսի՝ որ շուտ կը յագեցնէ զայն տեսնելու փափագը : Դաշն ուրեք կը գտնուի մեր պատմութեան մէջ Մշոյ չափ բաղմազան յիշատակօք նուիրագործեալ դաւառ մը, որոյ մէջ ամենայն ինչ սիրելի, նուիրական և հրապուրելի ըլլայ : Այս դաշտէն ի՛անցնի Արեւելեան Եփրատ կամ Արածանին, որոյ վրայ Սուլուխ դեղին քով դտնուած երկոտասանաշէջ քարակերտ կամուրջն Աշտարատայ տաճարաց քարերն կը յիշեցնէ, զորս անգութ աչխարհակալի մը, Լէնկթիմուրին ձեռքը քանդելով այդ նպատակին յատկացուցեր է : Այս դաշտին մէջէն կը բղխի Մեղրագետն (որ նոյն է Մեսրոպայ գետ ըսել) և խառնուելով Յարածանի կը սահի ի Միջագետս ու իր ակն ներբողի լեռան դագաթ : Մեղրագետոյն Մեծուր գետ և եթէ կը հաւատարի ջրոյ ականակիտ և վէտիտ պարզութեամբն ու անուշութեամբ : Այս դաշտին մէջ կը կազմուին կամ կը վազեն այլ եւս զանազան օժանդակք Մեղրագետոյ և Արածանւոյ, յորս նշանակելի են մանաւորապէս Պիւկէօլէն բղխող Եփրատայ Դ. ճիւղն որ Զարպուհուր կը կոչուի այժմ և Կնճէն վազող համանուն փոքրիկ, երկաթին եւս յԱրածանի կը թափին : Այս դաշտին մէջ էին հեթանոս Հայոց և են այժմ քրիստոնեայ հայոց սիրասան և նուիրական տեղեաց խիստ շատերն : Անդ Քարքէ լերան մի ոստին վրայ որ Քաշմաբ կամ Քենէֆան ալ կը կոչուի, կ'ամառանայ Լուսաւորչեան տուրբ դաւառակերտ ամենամեծարգ մի վանք, տուրբ Կարապետ անուամբ դերեզմանակալ եւ երրորդ քան կարգի հայոց սրբատեղեաց (յետ Ս. Էջմիածնի ի Վաղարշապատ և Ս. Յակոբեանց վանուց յԵրուսաղէմ) : որ և յատուցց անուն հայոց հեթանոսութեան համարաւոր էր Դեմեռոր և Գիսանէ հնդկազարմ կուռն համար, ուր առաջին անգամ լինելով հայք մղեցին կրօնական պատերազմ ընդ մէջ հեթանոս եւ քրիստոնեայ ազգայոց : Եւ որ թող իւր կրօնական նշանաւորութենէն, նշանաւոր և նուիրական է իւր ժամանակն մէջ թաղուած հայ դիւցազնից ոսկեղրտեաւքն, Դաշնի Վահանայ, Մեծին Մուշեղի ևն ևն : Այդ այն մեծահռչակ Ս. Կարապետ վանքն է ուր ի նախնի ժամանակէ հետէ խուռներիմ կը դիմեն հայ ուխտաւորք մինչեւ ի Թրիմ, ի Բաղդադ, ի Կոստանդնուպսոյ և ի Տփղեաց ևն ևն : Անդ մի և նոյն այդ դաշտին մէջ է դերեսմեան Աշտիշատ երբեմն որ ի նմա մեհեանքն անուանի, որպիսիք էին մեհեանն ահեւանեան որ կը պարունակէր Սկիւլեայ եւ Դիսիմոսի ձեռագործ մեծ արձանն Հերակլեայ, մեհեանն ոսկիմոր, ոսկիածին, ոսկիհատ դիցն Անահայ, եւ մեհեանն Աստղան կամ ոնեակ Վահագնի (Հերակլեայ), իսկ յատուկ քրիստոնէութեան հռչակեալ տաճարան և դերեզմանատն Ս. Սահակայ Պարթեւի : Դարձեալ նոյն այդ դաշտին մէջ է Մարտիրոսքն կամ Մարտիրոսքն որ այդ անունն առած է Ս. Կարապետի մոնր նշխարքն պարունակելուն համար. և է դարձեալ լուսաւորչեայ մեծարկերտ. նոյնպէս և Եղբարաւ Ս. Յոհաննէս վանքն ուր կ'ամառնայն լինել այն հնագոյն չիշն որով Ահարոն և Գաւիթ օծուեցան մէջի իւղովն և որով նաեւ Յիսուս օծուեցաւ նարդեան ազնիւ իւղովն Վանքին մարանքն կը պնդեն չէին նոյնութեան վրայ և կը պահեն մեծ ակնածութեամբ) : Այս վանքին մէջ կը դտնուի նաեւ հինաւուրց աբարական գրերով ֆերման մը զոր սուլտանակից մահմետականքն կը յարգեն իրը ձեռագիր Լօմէր կամ Ալի Խալիֆայից : Դարձեալ սատ Մշոյ դաշտի մէջ է Ս. Աստուածածնայ եկեղեցւոյ սեղմական պատկերն է և նորա փառաւոր ժամանակաց հովանին եղած, կը հաւատամ թէ նորա ապագայ պայծառութեան ալ միջնորդը լինել կոչուած է :

ՅԻՐԱՅՐ

(1) Առիթ ունենալով Մշոյ դաշտէն անցնելու 1882 և 83 տարիներուն մէջ, նորա հանմատ նկարագիրն ըրի իմ օրագրութեանց մէջ, յորոց կը քաղեմ ներկայ գրքիկներս :

ԱԶԳ

ՄԻԱՅՆԵԱԼ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆԵՐ ՀԱՅՈՑ Ա. ՅՈՒՍՈՒԿ ՊԱՐԱՀԱՆԴԻՍԻ ՀԱՆԳԱՆԱԿՈՒԹԵԱՆ

	Օսմ. ոսկի
Օսմանեան Կայսերական Պանքա	75
Տնօրէնութիւն Արեւել. Երկաթուղ.	25
Բարձրագոյն Զէյնէպ Հանրմ, Եդ. Իլ.	20
» Ֆաթմա Հանրմ, Եգիպտ. Իլ.	20
Բարձ. Աբրահամ բաշա Քարաքէհէա	15
» Հալիմ բաշա, Եգիպտ. Իշխան	10
Մեծ. Տեարք	
Ս. և Ս. Կիւլպէնկեան	20
Մ. և Յ. Ցակոբեան	15
Յ. և Մ. Լասեան	15
Ազարեան Հայր և Որդի	10
» Ժօզէֆ	10
Գ. և Ն. Կերոբեան	10
Մ. և Ս. Ռէնէեան	10
Յ. Կիւմիւեան	10
Գրէսի ժէնէրալ Օթ

ՕԳՏԱԿԱՐ ԽՐԱՏ ՄԸ

ԵԹԷ զգեստի մը վրայ ՀԷԹ կամ այլ իւղ թափի, ալիւր տաքցուցէք, բայց լաւ տաքցուցէք և տարածեցէք, լոյն բամբակով, զգեստին այն մասին վրայ։ Տաք ալիւրը իւղը կը ծծէ։ Մէկ քանի անգամ կրկնեցէք այս փորձը և տպա խոզանակով մաքրեցէք։

ԱՂՕԹԱԳԻՐՔ

ԸՍՏ
ԺԱՄԱԿԱՐԳՈՒԹԵԱՆ
ՀԱՅԱՍՏԱՆԵԱՅՑ Ս. ԵԿԵՂԵՑԻՈՅ
Պարբերական
Ի ՏԻՐ ՅՈՎՀԱՆՆԻՍ ՓԱՀԱՆԱՅԻ ՄԿՐԵԱՆ
Հրամանա-
Տ. ՆԵՐՍԻՍԻ Ս. ՊԱՏՐԻԱՐՔԻ Կ. ՊՈԼՍՈՅ
ԵՒ
ՀԱՅՈՒԹԵԱՄԲ ԿՐՕՆԱՅԻՆ ԱՏԵՆԻ

Սոյն պատուական Աղօթագիրքը կը պարունակէ մեր Եկեղեցւոյ բովանդակ ժամերգութիւնները։ Նոյն կերպակի օրերու՝ հանդերձ խորհրդով Ս. Պատարագի, և տպա կարգաւ՝ Լուր օրերու, Արեւագալի, Ճաշու, Խաղաղական և Հանգստեան (Եկեղեցի) ժամերգութիւնքն, իւրաքանչիւրոց մէջ գտնուած Բարոզներուն և Աղօթքներուն աչխարհաբառ թարգմանութիւններովն։ և Ս. Պատարագի խորհրդոյն բացատրութիւններով։

Գրքին սկիզբը գրուած է Ամենապատիւ Տ. Ներսէս Ս. Պատրիարքի մի նշանաւոր նամակն ի հաւանութիւն գործոյս և իրրև ներածութիւն օգտակարութեան աղօթից, որ և ընտիր իմաստիքն՝ մասնաւոր վերծանութեան արժանի է։

Յետ սրոյ գրուած է աչխատասիրող Քահանային Յառաջաբանն, յորում մեր Ազգային Եկեղեցին իւր Քրիստոնէական սրբութեամբ մեզ աւանդող մեր Երանելի Նախահարց պատրաստած Աղօթքներէն զատ՝ օտար Աղօթքներ գործածելու անպատեհութեան վրայ խօսելով, Հրապարակական և Առանձնական Աղօթից վրայ պիտանի տեղեկութիւններ կուտայ, և կը յորդորէ վարժուիլ, ընտանենալ մեր Եկեղեցւոյ աւանդութեանց, և Ազգային դրական լեզուին, և սիրել զանոնք իրրև անգին յիշատակք մեր սնմոնանալի Նախնեաց։

Սոյն Աղօթագիրքն՝ որ պիտի ծառայէ. ժողովրդեան Աստուած պաշտութիւնն աւելցունելու, և մեր Քրիստոնեայ-Ազգային Եկեղեցին ճանաչել տալու, պիտի կարենայ գործածուիլ թէ Եկեղեցւոյ մէջ իրրեւ ժամագիրք, և թէ տուներու և ճանրագութեանց մէջ իրրեւ Աղօթագիրք, ուստի ամէն Հայ-Քրիստոնեի քով գտնուելու արժանի է։

Տպագրութիւնն ընտիր թուղթի վերայ ի վերեւ տեսնուած գիրքով՝ յատուկ խնամով եղած է 690 երեսներէ բաղկացեալ։ և նրբանկատ պատկերներով զարդարեալ՝ գեղեցիկ տեսակաւ կազմուած է։

Կը գտնուի ամէն Հայ դրավաճառաց քով, իսկ կեդրոնատեղին է Արամեան Տպարան, Ցակոբեան խան թիւ 13, հետեւեալ որոշեալ գներով.

Լաթակազմ պարզ	15 ղրշ.
Լաթակազմ ոսկեզօծ	22 »
Կաշեկազմ ոսկեզօծ	30 »
Մեծաքանակ վաճառակազմ	40 »

ԴՈՒՄԱՆՏԱՐԻԱ

ԿԻՊՐՈՍԻ ԳԻՆԻ
10 ՏԱՐՈՒԱՆ

Ով որ կուզէ գնել սոյն ադնիւ և յոյժ օգտակար գինիէն, կը հրաւիրուի Պաշչէ-գափու Մաքսատան կարգը առ Պ. Զարեհ, թիւ 46։ Գիները չափաւոր են։

ՎԱՅՐԿՆՆԱԿԱՆ ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
Ա.ՑՑԵՏՈՄՍԵՐՈՒ

Կը պատրաստուին ադնիւ քարդերու վրայ զանազան գրերով, ի գին 100 հատը 10 դահեկան։

Փափաքողք դիմեալ են Արամեան տպարան, Զաղմազիրար Ցակոբեան խան

ՀԱՅ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ
ՆՊԱՐԵՂԻՆԱՑ

Պալաթ—Բաղաք Թաղիք Գողց Թիւ- 59
Ինչդր գրեմ առ գրեմ ապքերէն

Մեզմն էջ. Տէօքմէճեանի վաճառատան մէջ կը գտնուին նպարեղինաց վերաբերեալ ամէն տեսակ ապրանքներ, որպիսիք են, խաչվէ՝ սովորական, լաւ և ընտրագոյն (մարթինիքա)։ շաքար՝ Մարսիլիոց և Թրէստէի։ այլ և այլ տեսակ բարամաչէթներէ զատ, Փրանսական բուն Ֆուրնիէ։ Սիպիրի թարմ և ընտիր իւղ։ Նաբոլիի մաքարոն։ Ճէնովայի և Նաբոլիի չէհրիյէ։ բրինձ՝ Մախսուսէ և Ռիզոն։ լուբիա և սիսեռն՝ եփուն և խիստ հատակցութիւններ գլոց կաճառին մէջ։ — Երիս բառագիրներու վէճն հաստատակայ կարծեաց կը դոյն մէջ։ — Գիմովութիւն ի նպաստ Բարեգործական Ընկերութեանց։

— Ա.յլակերպութիւն Բառարանի։

Տարեկան բաժանորդագինն է Կ. Պոլսոյ ինչպէս նաեւ դաւառաց համար, երկու արծաթ մէճիտ կանոնիկ։

Բաժանորդագրութեան տեղն է Բառարան Մանկանց Խմբագրատունը Կ. Պոլիս Սուլթան Համամ թիւ 14, ուր ուղղելի են Խմբագրութեանս վերաբերեալ գրութիւնք։

Իւրաքանչիւր թերթին գինն է չորս դահեկան արծաթ։

ԽԻԿԱՐ

ՀԱՆԴԷՍ ԱՄՍԵԱՑ

Խմբագիր-Տնօրէն
Ց. Ց. ՊԱՐՈՆԵԱՆ

Առաջին տարի, 1884 Յունուար

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Երկու խօսք։ — Խօսակցութիւնք վառարանի քով։ — Ղուկիանոսի խօսակցութիւնք Մեռելոց։ — Նոր տարի։ — Կուսակցութիւններ գլոց կաճառին մէջ։ — Երիս բառագիրներու վէճն հաստատակայ կարծեաց կը դոյն մէջ։ — Գիմովութիւն ի նպաստ Բարեգործական Ընկերութեանց։ — Ա.յլակերպութիւն Բառարանի։

Տարեկան բաժանորդագինն է Կ. Պոլսոյ ինչպէս նաեւ դաւառաց համար, երկու արծաթ մէճիտ կանոնիկ։

Բաժանորդագրութեան տեղն է Բառարան Մանկանց Խմբագրատունը Կ. Պոլիս Սուլթան Համամ թիւ 14, ուր ուղղելի են Խմբագրութեանս վերաբերեալ գրութիւնք։

Իւրաքանչիւր թերթին գինն է չորս դահեկան արծաթ։

ԿՐԹՈՒԹԻՒՆ ՏՍՃԿ. ԼԵԶՈՒԻ
Գ. Տպագրութիւն

Օսմ. լեզուի ուսումն ամէն կարգի ուսանողաց խիստ դիւրաւանդելի ընելու ճգամբ Գալըպճեան Պողոս էֆֆի յօրինած սոյն դասագրքին երրորդ տպագրութիւնն այս անգամ ի լոյս ընծայուած է «Հեղարան և ընթերցարան Օսմ. լեզուի» անուամբ, ըստ առաջնոյն Միւհէնթիսեան ընտիր տառերով, որ կը գտնուի ի Դաֆֆաֆեան և այլ Հայ գրատուներս։ գին 5 ղրշ։

Ցիշեալ էֆֆէնտիի զուտ Թուրքերէն լեզուաւ գրուած «Դավաթի Արքպիյէ» անուն դասագրքին եւս կը ծախուի ի Դաֆֆաֆեան և այլ Հայ գրատուներս։

Ազգային երաժշտ Տիգրան էֆֆէնտի Զուխաճեանի մի նոր գործն։

«ԻԼԼԻԶԻՕՆ ՄԵՆ ՎԱԼԷ»

Դաշնակի համար գրուած վալս մը, զոր հեղինակը իրեն յատուկ ճարտարութեամբ յօրինած է։

Կը ծախուի Պոլիս, Հաւիտիէ ճատուէսի Ց. Արամեան և Ընկ. թղթավաճառաց մեծ Բերայինուագաւաճառաց քով։

ԴԱՐՆԱՆ ՄԻ ԱՍՈՒՊ
ՆՈՐԱՎԷՊ
Գրէց. Օր. Մեծէ

Զմիւռնիա, Տպագրութիւն Մ. Մամուրեան։ կը գտնուի Պոլսոյ Հայ գրավաճառաց քով։

ԹԱՆԳԱՐԱՆ ԺՈՂՈՎՐԴԵԱՆ
Հարար առաջին

ԳԻՏՈՒԹԻՒՆ և ՖՐԱՆՔԼԻՆ
Խմբագրութեամբ Տօքթ. Մ. Բ. Իւթիւճեանի։ Սոյն օգտակար գրքին առաջին և երկրորդ տետրակներն հրատարակուած են։

ՊՈՒՐԻ
ՍԼԷԶԱՐԻՆ ԲՕԼԻՔԱ
Հեղինակ
ՕՐ. ԱՐՄԱՒԵՆԻ ԿԻՒԼՊԷՆԿԵԱՆ

Ի Նպաստ Աշխ. Հիւանդանոցի
Գին 10 դահեկան

Հրատարակութիւն
Խէչանս Ո-սոս-ճաճէրց Ընկերութեան

ԱՇԽԱՐՀԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԴԱՍԵՐ
Նախապատրաստական կարգերու համար

Ազգային վարժարանաց համար նոր մեթոդով պատրաստուած ընտիր դասագիրք մ'է։

Կենդրոնատեղին է Մարգարեան գրատունը, Մէրճան փողոց, թիւ 37։ Կը գտնուի նաև միւս գրավաճառաց քով։ Գին 5 ղրուշ։

Բաւական թուով գնողաց 0/0 20 զեղչ կը լինի։

ՀԱՄԱՌՕՏՈՒԹԻՒՆ
ԻՄԱՑԱԿԱՆ ՓԻԼԻՍՈՓԱՅՈՒԹԵԱՆ

Աշխատասիրեաց
Տ. ԽՈՐԷՆ ԵՊԻՍԿ. ՄԻՒՖԱՐԵԱՆ

Զմիւռնիա—Տպագրութիւն Տէրտէրեանի։ գին 7 դահեկան արծաթ։

ՏԱՄԱՏԵԱՆ ԶՈՒԼԱԲԱՆ
Օտուն-Գափու, Թիւ 465.

Հայերէն, Տաճկերէն, Յունարէն և Լատինական ամէն տեսակ Տպագրական տառեր և զարդեր կը գտնուին պատրաստ, յոյժ չափաւոր գներով։

Գաւառներէ և օտար երկիրներէ ևս յանձնարարութիւնք ամենայն ճշդութեամբ կը կատարուին, երբ հետեւեալ հասցէիս ուղղուին մեզ

S. DAMADIAN,
Odoun-Capou, n° 465.
CONSTANTINOPLE

Աբրանատէր, Ս. ՏԱՄԱՏԵԱՆ
ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԶԱՐԵՀ
Ղալաթիա, Քիւրէքճիլէր փողոց, Թիւ 41

ՇԻՐԲԷԹԻ ԽԱՅՐԻԷԻ ՇՈՊԵՆԱՒՈՒՑ ԵՐԹԵԻԵԿՈՒԹԵԱՆ ՅՈՒՑԱԿԸ

1884 ՄԱՐՏ ԱՄՍՈՅ

ՎՈՍԲՈՐԷՆ ԻՋՆՈՂ ՇՈՊԵՆԱԻՆԵՐ

ՆԱՒԱՄԱՏՈՅՑԸ	ԹԻՒԸ ՇՈՊԵՆԱՒՈՒՑ																													
	21	33	32	23	4	28	25	2	20	32	1	21	18	25 բ	23	28	3	ա	4	20	2	28	23	25	4
	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.
Ա. Բավար	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8 15	—	—	—	—	—
Բ. Բավաք	—	—	—	—	—	—	—	—	2 08	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8 23	—	—	—	—	—
Եէնի մահալէ	—	—	12 45	—	—	—	—	—	2 13	—	—	—	—	—	—	—	4 15	—	6 30	8 33	—	—	—	—	—
Մէզար պուրնու	—	—	12 49	—	—	—	—	—	2 22	—	—	—	—	—	—	—	4 19	—	6 34	8 37	—	10	—	—	—
Պէյիւք տէրէ	—	—	12 53	—	—	—	—	—	2 26	—	—	—	3	—	—	—	4 23	—	6 38	8 41	8 45	10 04	—	—	—
Ֆիրէճ պուրնու	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Թարապիա	—	—	1 04	—	—	—	—	—	2 44	—	—	—	3 11	—	—	—	4 34	—	6 49	8 52	8 56	10 15	—	—	—
Պէյբօղ	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	3 20	—	—	—	—	4 45	6 58	9 1	9 5	—	—	—	—
Բաշա պանջէ	—	—	—	1 07	—	—	—	—	—	—	—	—	3 27	—	—	—	—	4 52	7 05	—	9 12	—	—	—	—
Եէնի քէօյ	—	—	1 15	—	—	—	1 20	—	2 48	—	—	2 50	—	—	—	—	4 45	—	7 15	9 13	—	10 26	—	—	—
Բ. Բզ. մանալի	—	—	—	1 15	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	—	—	ա	—	—	—	—
Սմէնիա	—	—	—	—	—	—	1 27	—	—	—	—	2 56	—	—	—	—	4 52	—	—	ա	—	—	—	—	—
Էմիրէն	—	—	—	—	—	—	1 32	—	—	—	—	3 01	—	—	—	—	4 59	—	7 24	9 22	—	10 35	—	—	—
Պօյանը քէօյ	—	—	—	—	—	—	1 35	—	—	—	—	3 04	—	—	—	—	5 02	—	—	9 25	—	—	—	—	—
Բանլրճա	—	—	—	1 23	—	—	—	—	—	—	—	—	3 42	—	—	—	—	5 08	7 33	—	9 26	—	—	—	—
Բ. Հիսար	—	—	—	—	—	—	1 43	—	—	—	—	3 15	—	—	—	—	5 10	—	7 42	9 33	—	10 45	—	10 50	—
Ա. Հիսար	—	—	—	1 29	—	—	—	—	—	—	—	—	3 48	—	—	—	—	5 14	7 51	—	9 32	—	—	—	—
Բանտիլլի	—	—	—	1 35	—	1 35	—	—	—	2 35	—	—	3 55	—	4	—	—	5 20	7 57	—	9 39	—	10 30	—	—
Վանի քէօյ	12 30	—	—	—	—	1 41	—	—	—	2 41	—	—	ա	—	4 06	—	—	5 25	—	—	9 45	—	—	—	—
Պէսիք	—	12 45	—	—	—	—	1 51	1 55	—	—	—	3 22	—	3 25	—	—	5 18	—	—	9 41	—	—	—	—	11 10
Արնաուտ քէօյ	—	12 52	—	—	1 25	—	—	2 02	—	—	2 45	—	—	3 32	—	4 05	5 25	—	8 07	9 48	—	10 58	—	—	—
Զէյնէլ քէօյ	12 37	—	—	—	—	1 48	—	—	—	2 48	—	—	ա	—	4 13	—	—	5 33	8 15	—	9 52	—	—	—	—
Բուրու չէշմէ	—	12 59	—	—	1 33	—	—	2 09	—	—	2 53	—	—	3 39	—	4 13	5 32	—	—	9 55	—	—	—	—	—
Պէյեր պէյի	12 44	—	—	—	—	1 54	—	—	—	2 59	—	—	ա	—	4 19	—	—	5 40	8 21	—	9 58	—	—	—	—
Օրթաքէօյ	—	1 07	—	—	1 42	—	—	2 17	—	—	3 02	—	—	3 47	—	4 21	5 40	—	8 30	10 3	—	11 10	—	—	—
Բաղդադճիոլ	12 50	—	—	—	—	2 01	—	—	—	3 01	—	—	ա	—	4 36	—	—	5 47	8 39	—	10 5	—	—	—	—
Պէշիկթաշ	—	1 15	—	—	1 57	—	—	2 25	—	3 11	3 11	—	—	3 55	4 46	4 29	5 58	—	8 49	10 11	—	11 18	—	—	—
Իսկիւտար	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	ա	—	—	—	—	5 55	8 59	—	10 13	—	—	—	—
Քալաթաշ	1 02	—	—	—	—	—	—	2 34	—	—	—	—	—	4 04	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
ԿԱՄՈՒՐՋ	1 10	1 30	1 50	2 20	2 08	2 17	2 20	2 42	3 23	3 26	3 26	3 53	4 30	4 12	5 01	4 44	6 03	6 10	9 14	11 26	10 28	11 33	11 —	11 20	11 40

Այսպէս նշանով ժամերը կը նշանակեն հաղորդակցութիւն երիս շոգենաւուց։ ա. Ուրբաթ օրերը միայն։ բ. Բացի ուրբաթ օրերէ։
ՆԱՒՕՐԴՈՒԹԻՒՆ. Ի բաց առեալ շոգենաւուց մեկնելու ժամերէն, մնացորդ ժամերը փոփոխութեան ենթակայ են դէշ օդի կամ այլ պատճառաւ։

ԿԱՄՈՒՐՋԷՆ ՄԵԿՆՈՂ ՇՈՊԵՆԱՒՆԵՐ

ՆԱՒԱՄԱՏՈՅՑԸ	ԹԻՒԸ ՇՈՊԵՆԱՒՈՒՑ																													
	21	33	32	1	4	25	23 բ	ա	28	20	2	28	23	25	18	32	4	33	2	23	20	25	21	28	4
	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.
ԿԱՄՈՒՐՋԷՆ մեկն.	1 20	2 30	2 05	2 15	2 45	2 45	3 30	3 15	3 30	5	6 45	8 15	9 30	9 50	10 15	10 30	10 30	10 40	11 5	11 10	11 10	11 30	11 40	11 45	12
Քալաթաշ	—	—	—	—	2 55	—	—	—	—	5 25	—	—	9 40	—	—	—	—	—	11 15	—	—	—	11 50	—	—
Իսկիւտար	1 25	—	—	—	2 59	—	—	3 30	—	—	7 —	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Պէշիկթաշ	—	2 45	—	—	3 09	—	—	—	—	5 34	7 10	8 29	9 49	10 5	—	—	10 45	10 55	11 24	—	—	—	—	12 —	12 15
Բուզդուանճուք	1 41	—	—	—	3 19	—	—	3 36	—	—	7 20	—	9 59	—	—	—	—	11 5	—	—	—	—	12 2	—	—
Օրթաքէօյ	—	2 53	—	—	3 25	—	—	—	—	5 37	7 29	8 37	—	10 13	—	—	10 53	—	11 32	—	—	—	—	12 8	12 23
Պէյլր պէյիյի	1 48	—	—	—	3 28	—	—	3 45	—	—	7 38	—	10 6	—	—	—	—	11 12	—	—	—	—	12 9	—	—
Բուրու չէշմէ	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5 50	—	—	—	10 22	—	—	11 1	—	11 40	—	—	—	—	12 16	12 31
Զէյնէլ քեօյ	1 54	—	—	—	3 33	—	—	3 49	—	—	7 41	—	10 12	—	—	—	—	11 18	—	—	—	—	12 15	—	—
Արնաուտ քէօյ	—	3 4	—	2 40	3 41	—	—	—	3 55	5 57	7 52	8 45	—	10 29	—	—	11 9	—	11 47	—	—	—	—	12 23	12 38
Պէսիք	—	—	—	—	—	3 15	—	—	—	6 4	—	8 52	—	10 37	—	—	11 16	—	11 54	—	—	12 —	—	12 30	—
Վանի քէօյ	2 01	—	—	—	—	—	—	3 56	—	—	—	—	10 19	—	—	—	—	11 25	—	—	—	—	12 22	—	—
Բանտիլլի	—	—	2 35	—	3 49	—	4	4 02	—	—	8 2	—	10 26	—	10 45	—	—	11 31	—	11 40	—	—	—	—	—
Ա. Հիսար	2 11	—	—	—	3 57	—	—	4 08	—	—	—	—	—	—	10 51	—	—	—	—	11 46	—	—	—	—	—
Բ. Հիսար	—	3 19	—	—	4 06	—	—	—	—	6 12	8 12	9	—	10 45	—	11 2	—	—	—	—	—	12 13	—	—	—
Բանլրճա	2 16	—	—	—	4 15	—	—	4 15	—	—	8 20	—	—	—	10 58	—	—	—	—	11 53	—	—	—	—	—
Պօյանը քէօյ	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6 20	—	—	—	—	—	11 10	—	—	—	—	—	12 21	—	—	—
Էմիրէն	—	3 24	—	—	4 24	—	—	—	—	6 25	8 28	9 9	—	—	—	11 13	—	—	—	—	—	12 24	—	—	—
Սմէնիա	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6 28	—	—	—	—	—	11 18	—	—	—	—	—	12 29	—	—	—
Բ. Զբ. մանալի	—	—	—	—	—	—	—	4 23	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	12 2	—	—	—	—	—
Եէնի քէօյ	2 30	3 33	—	—	4 33	—	—	—	—	6 35	8 36	9 18	—	—	—	11 25	—	—	—	—	11 48	12 36	—	—	—
Բաշա պանջէ	—	—	—	—	4 45	—	—	4 32	—	—	—	—	—	—	11 10	—	—	—	—	12 11	—	—	—	—	—
Պէյբօղ	—	—	—	—	4 50	—	—	4 41	—	6 47	—	—	—	—	11 17	—	—	—	—	12 18	—	—	—	—	—
Թարապիա	—	3 43	—	—	4 59	—	—	—	—	6 56	8 40	9 28	—	—	11 26	11 35	—	—	—	—	11 58	—	—	—	—
Ֆիրէճ պուրնու	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Պէյիւք տէրէ	—	3 48	—	—	5 10	—	—	—	—	7 6	8 45	9 45	—	—	—	11 45	—	—	—	—	12 8	—	—	—	—
Մէզար պուրնու	—	—	—	—	5 14	—	—	—	—	7 10	—	9 40	—	—	11 38	11 49	—	—	—	—	12 12	—	—	—	—
Եէնի մահալէ	—	3 59	—	—	5 18	—	—	—	—	7 14	—	—	—	—	—	11 52	—	—	—	—	12 16	—	—	—	—
Բ. Բավաք	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7 24	—	—	—	—	11 50	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Ա. Բավար	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7 32	—	—	—	—	12 —	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

ԻՍԿԻԻՏԱՐԻ ԳԻԾ

ԻՍԿԻԻՏԱՐ—ԿԱՄՈՒՐՋ

Իսկիւտարէն	12 45	1 30	2	2 30	3 —	3 35	4 10	4 45	5 10	5 45	6 20	7	8 10	9	9 45	10 20	10 30	10 45	11 05	11 25	11 45	12 05
Պէշիկթաշ	—	—	—	—	—	—	—	—	5 20	—	6 30	—	8 20	—	—	10 30	—	—	—	—	—	—
Կամուրջ	1 —	1 45	2 15	2 45	3 15	3 50	4 25	5	5 30	6	6 40	7 15	8 30	9 15	10 —	10 40	10 45	11 —	11 20	11 40	12 —	12 20

ԿԱՄՈՒՐՋ—ԻՍԿԻԻՏԱՐ

Կամուրջէն	1 15	1 45	2 15	2 45	3 20	3 55	4 30	5	5 30	6 —	7 —	8 15	9	9 30	10 —	10 25	10 45	11 05	11 05	11 50	12 05	12 5
Պէշիկթաշ	—	—	—	—	—	4 05	—	—	—	6 10	—	—	9 10	—	10 10	—	—	—	—	—	—	—
Իսկիւտար	1 40	2	2 30	3	3 35	4 15	4 45	5 15	5 45	6 20	7 15	8 30	9 20	9 45	10 20	10 45	11 —	11 20	11 20	12 05	12 20	12 20

ԿԱՌԱՔՔ ՇՈՊԵՆԱՒ

ԻՍԿԻԻՏ. ՍԻՐԲԷՃ. ԻՍԿ.

Իսկիւտարէն	3 15	4 30	10 15	11 30	Սիրբէճի իսկ	3 45	5 15	11 —	— —
Գալաթաշ	3 30	— —	— —	11 45	Գալաթաշ	— —	5 30	— —	11 45
Սիրբէճի իսկ	3 35	4 50	10 35	— —	Իսկիւտար	4 05	5 45	11 20	12 —

ՍԻՐԲԷՃ. ԻՍԿ. ԻՍԿԻԻՏ.

ՀԱՐԷՄ ԻՍԿԷԼԷՍԻԻ ԳԻԾ

ԿԱՄՈՒՐՋ—ՀԱՐԷՄ ԻՍԿԷԼԷՍԻ

	[2] ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	
Կամուրջէն	3	4	11 —		
Սալանաք	3 12	4 12	11 12		
Հարէմ իսկ	3 15	4 15	11 15		

ՀԱՐԷՄ ԻՍԿԷԼԷՍԻ—ԿԱՄՈՒՐՋ

	[1] ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	
Հարէմ իսկ	3 15	4 15	11 15		
Սալանաք	3 22	4 12	11 22		
Կամուրջ	3 35	5 35	11 35		

[1] Բաց ի Հինից ուրբաթ օրերէ։ [2] Կիրակի օրն չկայ։ [3] Գալաթաշով։ [4] Բուզդուանճուք։